

RECENSIES

Inzendingen voor deze rubriek kunnen gestuurd worden aan Ron Guleij

E-mail: ron.guleij@nationaalarchief.nl

De wereld tussen twee stokken 50 SCHOOLWANDKAARTEN UITGEROLD.

DE WERELD TUSSEN TWEË STOKKEN 50 SCHOOLWAND- KAARTEN UITGEROLD.

- Lowie Brink
- Gebonden, 208 p, ill. in kleur
- Zwolle: WBOOKS, 2024
- ISBN 9789462586208;
- Prijs € 29,95.

Al meermalen heeft dr. ir. Lowie Brink, de bezielde en bezielende kracht achter het kartografische antiquariaat 'De wereld aan de wand' in Nijmegen, door middel van publicaties blijk gegeven van zijn specialisme en deskundigheid aangaande Nederlandse schoolwandkaarten van na 1800. In 2005 publiceerde hij in eigen beheer, samen met Lucy Holl, *De wereld tussen twee stokken. De geschiedenis van de Nederlandse schoolwandkaarten*. Daarop volgde in 2007 *Bibliografie en foto-overzicht van de Nederlandse schoolwandkaarten (1801-1975)*, een publicatie van bijna vierhonderd bladzijden, opnieuw in eigen beheer. In 2010 verscheen bij uitgeverij Waanders *De wereld aan de wand. De geschiedenis van de Nederlandse schoolwandkaarten* (weer samen met Lucy Holl). En aan deze reeks werd in 2024 een nieuw fijn kijk- en leesboek toegevoegd: *De wereld tussen twee stokken. 50 schoolwandkaarten uitgerold*.

In tegenstelling tot de eerdere publicaties is deze meest recente uitgave geen overzichtswerk. Integendeel: de auteur heeft een vijftigtal kaarten geselecteerd met als doel aan de hand daarvan een onderhoudend, informatief en aantrekkelijk panorama te presenteren van de Nederlandse wandkaartmakerij van de afgelopen twee eeuwen. Hij is daarin ten volle geslaagd. De volgorde van de verschillende onderdelen is me niet helemaal duidelijk, maar dat is geen bezwaar te noemen. Wellicht stimuleert het juist kriskras bladeren en lezen. Want daartoe nodigt dit boek beslist uit.

Brink schrijft goed geïnformeerd en schraagt de bijdragen met een weelde aan authentieke citaten en foto's. Dat alleen al is inspirerend, om van al die kaartenmakers van wie je de naam kent, eens een portret te zien. Bovendien komen verschillende soorten wandkaarten aan bod:

historische, blinde, thematische en nog veel meer. En uiteraard hebben tal van kaarten op een veelheid aan regio's betrekking: de wereld, Europa, Nederland, Suriname, provincies, de Antillen, Zuid-Afrika, het Heilige Land. Ook aan de ontwikkeling van inzichten omtrent vormgeving en belettering wordt aandacht geschonken.

De meeste bijdragen beslaan vier pagina's, soms ook drie of vijf. De oudst behandelde schoolkaart is er een van Europa die in 1825 werd uitgegeven door de *Maatschappij tot Nut van het Algemeen*, de meest recente verscheen omstreeks 1980 en laat de gehele wereld zien in de zogenaamde Peters-projectie: een uitgave van Vastenactie Nederland, Broederlijk Delen en Wereldsolidariteit, te Zeist en Brussel. Dat ook een buitenbeentje als *Falk's nieuwskartenserie* een plaats kreeg in deze uitgave sprak me bijzonder aan.

In de inleiding gaat Brink kort in op de stiefmoederlijke behandeling van schoolwandkaarten door erfgoedinstellingen als (wetenschappelijke) bibliotheken en archieven. Wat hij bedoelt begrijp ik, en de redenen die hij opsomt snijden ook wel hout, toch kan ik niet nalaten op te merken dat in elk geval bij publiek toegankelijke collecties honderden schoolwandkaarten worden bewaard.

Overigens is duidelijk dat Brink grondig te werk is gegaan. Hij citeert uit artikelen in vakbladen, en net zo goed uit contemporaine kranten, uitgeverscatalogi en prospectussen. Uit alles blijkt Brinks beheersing van de materie. Een leerzaam, plezierig en bovenal prachtig geïllustreerd boek.

REINDER STORM